

چرا ترامپ به تشدید تنش با روسیه روی آورد؟

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، روز سه‌شنبه ۲۹ ژوئیه ۲۰۲۵، مهلتی ۱۰ روزه به روسیه داد تا در مسیر پایان دادن به جنگ اوکراین پیشرفت کند، وگرنه با تحریم‌های تازه روبه‌رو خواهد شد. او در پاسخ به پرسش خبرنگاران در هواپیمای ریاست‌جمهوری هنگام بازگشت از اسکاتلند به آمریکا گفت: «۱۰ روز از امروز». این سخن، نارضایتی و ناامیدی واشنگتن از ولادیمیر پوتین را در قبال جنگی که بیش از سه سال و نیم ادامه یافته، نشان می‌دهد.

ترامپ همچنین تهدید کرد که در صورت نبود پیشرفت، تحریم‌هایی علیه روسیه و خریداران صادرات این کشور اعمال خواهد کرد. او در دیدار با مارک روت، دبیرکل ناتو، در کاخ سفید گفت: «ما از آنها یعنی طرف روسی بسیار ناراضی هستیم و در صورت نرسیدن به توافق در ۵۰ روز، تعرفه‌های بسیار سنگینی وضع خواهیم کرد؛ تعرفه‌هایی ۱۰۰ درصدی که می‌توان آنها را فرعی دانست» طبق گزارش‌ها، این طرح شامل تحریم‌های ثانویه علیه شرکای تجاری روسیه و همچنین اعمال تعرفه‌های ۵۰۰ درصدی بر واردات از کشورهایی است که همچنان به خرید نفت، گاز، اورانیوم و دیگر کالاهای روسی ادامه می‌دهند. ترامپ در اسکاتلند نیز، جایی که با برخی رهبران اروپایی دیدار داشت، گفت از پوتین ناامید شده و افزود: «مهلت تازه‌ای حدود ۱۰ یا ۱۲ روز از امروز تعیین می‌کنم. نیازی به صبر کردن نیست، ما عملاً هیچ پیشرفتی نمی‌بینیم».

پرسش این است: آیا این تهدیدها اهداف سیاسی دارد یا تنها مصرف داخلی پیدا می‌کند؟

پاسخ این است: ترامپ یک جنگ تجاری علیه جهان به راه انداخته و سفر اخیر او نیز بخشی از همین جنگ علیه اروپا بود. همان‌گونه که پیش‌تر اروپا را تحت‌فشار گذاشت و وادار به امضای توافق تعرفه‌ها کرد، این تهدید تازه نیز در همین چارچوب قرار دارد. او در بریتانیا کشوری که آتش‌افروز بسیاری از جنگ‌هاست، اهداف زیر را دنبال می‌کند:

اول: افزایش فشار و باج‌گیری از اروپا با یادآوری «خرس روسی» و خطر جنگ هسته‌ای تا تسلیم خواسته‌هایش شود.

دوم: محاصره و فشار بر روسیه برای واداشتن آن به پایان جنگ اوکراین؛ یکی از ابزارهای این فشار، مذاکرات با چین درباره تعرفه‌هاست. ترامپ با سرسختی پکن در این مذاکرات روبه‌روست و انتظار ندارد به اهدافش برسد، اما امیدوار است که این روند آسیب‌های سنگینی به اقتصاد روسیه وارد کند. همان‌طور که اسکات بیسنت، وزیر خزانه‌داری آمریکا و رئیس هیئت مذاکره‌کننده، گفت: «چین که بزرگ‌ترین خریدار نفت روسیه است، همچنان به خرید ادامه خواهد داد، با وجود خواسته‌های واشنگتن».

سوم: واکنش ترامپ به رئیس‌جمهور پیشین روسیه پس از تعیین مهلت کوتاه برای پایان جنگ چنین بود: دیمیتری مدودف، معاون شورای امنیت ملی روسیه، گفت: «ترامپ باید به یاد داشته باشد که دست مرده افسانه‌ای چقدر خطرناک است» این عبارت، تظاهر به خشم شدید ترامپ را در کاخ سفید به دنبال داشت. او بلافاصله در شبکه شخصی خود نوشت که این رئیس‌جمهور، فردی شکست‌خورده است و در منطقه‌ای خطرناک بازی می‌کند. سپس ترامپ دستور داد دو زیردریایی هسته‌ای در نزدیکی روسیه مستقر شوند. آیا این خشم واقعی بود یا تاکتیکی برای رسیدن به اهداف سیاسی؟ دولت آمریکا این سخن را به‌عنوان تهدید واقعی با سلاح هسته‌ای تلقی کرد. نظر غالب این است که ترامپ از این اظهارنظر استفاده کرد تا جهان و چین، روسیه و اروپا را تهدید کند و در موضوع تعرفه‌های گمرکی آنها را به تسلیم وادارد و همچنین روسیه را بیش‌تر تضعیف کند تا جنگ را مطابق خواسته خود پایان دهد. آیا او به هدفش می‌رسد؟ به‌گمان نمی‌رسد روسیه یا چین تسلیم شوند، زیرا آنها در حال شکل‌دادن به یک ائتلاف قدرتمند هستند. طی سه سال گذشته، چهار توافق‌نامه راهبردی در تمامی حوزه‌ها میان روسیه، چین و کره‌شمالی امضا شده است. این امر نگرانی دولت آمریکا را برانگیخته و آن را واداشته است که مدیریت صحنه جهانی را گاه با تهدید و گاه با دیپلماسی به‌دست گیرد. نمونه روشن این وضعیت، اظهارات پوتین و وزیر خارجه‌اش، لاوروف، در کاهش تنش و ارسال پیام‌های اطمینان‌بخش به ترامپ است؛ چراکه می‌دانند این تهدیدات از سوی هر دو طرف جدی نیست.

چهارم؛ هدف دیگر ترامپ، داخلی است. او می‌خواهد افکار عمومی را از مشکلات داخلی آمریکا که مخالفانش از حزب رقیب و دولت پنهان علیه او ایجاد می‌کنند، منحرف سازد. این مخالفان به‌شدت می‌کوشند مشکلاتی دائمی برای او و دولتش بسازند؛ از مسائل مهاجران و مشکلات ایالت کالیفرنیا گرفته تا آخرین مورد، یعنی برجسته‌کردن پرونده افتضاح «اپستین» و پیوند دادن ترامپ با او. از این‌رو، ترامپ تلاش کرد توجهات را به خارج معطوف کند، این اظهارنظر مدودف را بهانه قرارداد، دو زیردریایی هسته‌ای را به حرکت درآورد و با سخنان تند و هجومی علیه مدودف، هم بر شدت ماجرا افزود و هم کوشید محبوبیت پایین خود را بالا برده و افکار عمومی را از رسوایی‌های ساختگی‌اش دور کند.

پنجم؛ اکنون نبرد میان چین و آمریکا در حوزه‌های تجاری و سیاسی شدت گرفته و ابزارهای این کشمکش، روسیه، اروپا و هند هستند. آمدن ترامپ به قدرت در آمریکا از ابتدا برای باج‌گیری و سلطه بر جهان بود؛ او شعارهایی همه در راستای سیطره، برتری جویی و استکبار سر داده است: «اول آمریکا»، «صلح از راه قدرت» و «آمریکا را دوباره عظیم کنیم». آیا می‌تواند اهداف طبقه جدید سرمایه‌داری را محقق سازد؟ از الله سبحانه و تعالی می‌خواهم که نتواند، چرا که از سنت‌های الهی، تدافع میان ملت‌هاست و پس از این تدافع، نصرت الهی خواهد آمد: «وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهْدَمَتْ صَوَامِعُ وَبِيعَ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ» «اگر الله سبحانه و تعالی بعضی از مردم را به وسیله بعضی دفع نکند؛ دیرهای (راهبان و تارکان دنیا) و کلیساهای و کنشتهای و مسجدهایی که در آنها الله سبحانه و تعالی بسیار یاد می‌شود، تخریب و ویران می‌گردد و به طور مسلم الله سبحانه و تعالی یاری می‌دهد کسانی را که او را یاری دهند. الله سبحانه و تعالی قوی عزیز است».

همچنین، چند سال پیش از بعثت، روم و فارس گاه این‌سو و گاه آن‌سو با هم جنگیدند تا آنجا که ابوبکر صدیق با پذیرش و تأیید رسول الله صلی الله علیه و سلم بر پیروزی روم پیمان بست: «الْم * غَلَبَتِ الرُّومُ * فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِّنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ * فِي بَضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ * بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ» «الم. رومیان شکست خوردند، در سرزمینی نزدیک و آنان پس از شکستشان، در چند سال پیروز خواهند شد. فرمان، از آن الله سبحانه و تعالی است، چه پیش از آن و چه پس از آن و در آن روز، مؤمنان شادمان خواهند شد، به یاری الله سبحانه و تعالی؛ او هر که را بخواهد یاری می‌دهد و او عزیز مهربان است». پس این کشورها ناگزیر از درگیری و تدافع‌اند و در همین حال، نصرت الله سبحانه و تعالی فرا خواهد رسید؛ نصرتی عزیز و استوار، به خواست الله سبحانه و تعالی و در پایان، امت اسلامی و حاملان دعوت را به شتاب در پیمودن مسیر قله‌های عزت فرا می‌خوانم؛ با برپایی خلافت راشده و حمل اسلام به‌عنوان پیام هدایت، نور و رحمت برای جهانیان.